

יום חמישי כ"א באדר ב תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מ"ל או לפקס.

קידושין - כ

1. אין האב יכול למוכרה לבנו. למכורה לאביו - ברייתא אחת מתירה וברייתא אחת אוסרת, במה נחלקו הברייתות למסקנה?
שתי הברייתות כרבנן שאינה מוכרה לקרובים, אלא שנחלקו האם מותר כשיש אופן של צד יעוד [היינו בנו של האב שמוותר לה].
2. בענין עבד עברי - אם בגפו יבא בגפו יצא - מה הביאור?
א. ת"ק - בגופו נכנס, בגופו יצא. לרבא - הכוונה שאינו יוצא בראשי איברים כעבד כנעני [שאינו ללומדו מ'לא תצא...].
ב. לרבי אליעזר בן יעקב - יחידי נכנס, יחידי יצא. שאם אין לו אשה ובנים - אין רבו מוסר לו שפחה כנענית.
3. אם השתנה מחירו כיצד מחשבין את הגרעון כסף?
א. נמכר 100 והשביח ל200 - מחשבים את שווי לפי 100. 'מכסף מקנתו'.
ב. נמכר 200 והכסיף ל100 - מחשבים לפי 100 'כפי שניו'. וכן בנמכר לישראל [שכיר שכיר].
4. מדוע לא מפרשים את הפסוקים הנ"ל לחומרא אלא לקולא?
א. אבי העמיד עצמו כבן עזאי בשוקי טבריא, וענה על שאלה זו שמצינו שהקלו עליו בברייתא: כי טוב לו עמך - במאכל במשתה, שלא תהא אתה אוכל וכו'. מכאן אמרו: כל הקונה עבד עברי, כקונה אדון לעצמו.
והקשו על אביי מדוע פירשו לקולא משום כי טוב לו עמך, אולי נפרש לחומרא משום דברי ר' יוסי בר חנינא [יובא בשאלה הבאה] שמכירתו באה לו בתורת עונש.
ורצה לתרץ - שהפסוק אח"כ ריחם עליו וכדתני דבי רבי ישמעאל: אף שהלך זה ונעשה כומר לעכו"ם אין דוחים אבן אחר בנופל ואחרי נמכר גאולה תהיה לו ונדחה - יתכן שרחמו רק כדי שלא יטמע.
ב. רב נחמן בר יצחק: ישנם שני פסוקים 'אם עוד רבות בשנים' ואם מעט נשאר בשנים' נתרבה כספו - מכסף מקנתו, נתמעט כספו - כפי שניו.
5. כיצד הוכיח רבי יוסי ברבי חנינא מסדר הפסוקים 'כמה קשה אבקה של שביעית' ועונשו של הנושא ונותן בפירות שביעית?
א. לסוף מוכר את מטלטליו, שנאמר: בשנת היובל... ונסמך לו 'וכי תמכרו וכו'.
ב. לא הרגיש לסוף מוכר את שדותיו, '... ומכר מאחוזתו'.
ג. לא באת לידו עד שמוכר את ביתו, 'כי ימכור בית מושב עיר חומה'. [וכאן כבר לא נאמר לא הרגיש, כיון ששנה בה, נעשית לו כהיתר].
ד. לא באת לידו עד שמוכר את בתו, וכי ימכור איש את בתו [ואף ש'בתו' לא נכתבה באותו ענין השמיענו שעדיף למכור בתו מלהלוות בריבית].
ה. לא באת לידו עד שלוה ברבית, וכי ימוך אחיך... ונסמך 'אל תקח מאתו'.
ו. לא באת לידו עד שמוכר את עצמו, שנאמר: וכי ימוך... לעקר זה הנמכר לעבודת כוכבים עצמה.
6. נסתפקו - עברי הנמכר לעכו"ם האם נגאל לחצאין, האם למדים משדה אחוזה שאינו נגאל לחצאין?
רב ששת פסק - כשם שבנמכר בגניבתו דרשו נמכר כולו - ולא חציו, כך כאן נגאל כולו - ולא חציו.
7. אביי הוסיף שאם נגאל לחצאין יש אופן שזה יהיה לקולא ויש לחומרא - כיצד?
א. לקולא - כשקנהו במאה ונתן לאדון חמישים והשביח שוב למאתיים, יצטרך להוסיף רק 50. [ואם אינו נגאל לחצאין יצטרך להוסיף 150, ואמר שלמדנו לעיל מכסף מקנתו וכו' מדובר שגם בתחילה היה שוה 200].
ב. לחומרא - קנהו ב200 שילם העבד 100 והוזל ל100, יצטרך העבד לתת עוד 50. [ואם אינו נגאל לחצאין אותם 100 היו כפיקדון וכעת יכול לצאת].
8. נסתפקו - המוכר בית בבתי ערי חומה, האם נגאל לחצאין, או שלמדים משדה אחוזה שאינו נגאל לחצאין?
רב ששת פשט ממדרשו של ר"ש: 'אם גאל יגאל - מלמד, שלוה וגואל וגואל לחצאין'.
וטעמו: מצינו במוכר שדה אחוזה שיפה כחו, שאם לא נגאלה חוזרת ביובל - הורע כחו שאינו לוח וגואל, וגואל לחצאין, ומצינו במקדיש שהורע כחו, שאם לא נגאלה יוצאה לכהנים ביובל - יפה כחו שלוה וכו',
ולכן גם מוכר בית בבתי ערי חומה שהורע כחו, שאם מלאה לו שנה תמימה ולא נגאלה נחלט, יפה כחו שלוה וכו'.
אמנם מצינו ברייתא אחרת שמבואר בה שמוכר בית בבתי ערי חומה אינו לוח וכו' היא כרבנן שאינם דורשים טעמא דקרא כר"ש.